

Ca' Foscari
University
of Venice

Ca' Foscari University of Venice

International scientific and practical conference

**PHILOLOGICAL SCIENCES,
INTERCULTURAL COMMUNICATION
AND TRANSLATION STUDIES:
THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS**

February 26–27, 2021

Volume 2

Venice, Italy

2021

International scientific and practical conference «Philological sciences, intercultural communication and translation studies: theoretical and practical aspects» : conference proceedings, February 26–27, 2021. Vol. 2. Venice : Izdevnieciba «Baltija Publishing», 2021. 184 pages.

HEAD OF ORGANISING COMMITTEE

Michele Bugliesi, Professor, Rector of Ca' Foscari University of Venice.

Each author is responsible for content and formation of his/her materials.

The reference is mandatory in case of republishing or citation.

CONTENTS

THEORY OF LITERATURE

- Проблема соотношения факта и вымысла
в жанре исторического романа в трудах современных
американских и западноевропейских литературоведов
Карпина Е. С. 7
- «Фрагментация» і «з'єднання»
як важливі засоби наратологічного аналізу класичного детективу
Перенчук О. З. 11
- Особенности поэзии М. Винграновского
(тропи, поетичний синтаксис, фоніка)
Погребенник І. Л...... 15
- Екзистенційна самотність адресанта в епістолярії Вінстона Черчилля
Семенюк О. Б. 19

COMPARATIVE LITERATURE STUDIES

- Символіка образу дубу в ліриці китайських і українських
еміграційних поетів («Нью-Йоркці» і «Туманники»)
Гуль О. Г. 24
- Письменницький епістолярій як об'єкт наукових досліджень
Дузь Л. І...... 27
- The interpretations of the symbol of earth
in poetry by Lesya Ukrainka and Sara Teasdale
Malitska A. D. 30
- Гуцульщина Кастана Абгаровича та Юрія Федьковича:
гендерний аспект
Микитин І. Я. 34

GENERAL LINGUISTICS

- Прецедентне ім'я як центр категорії прецедентності
Арделян О. В...... 38
- To the question of expressive-emotional character of youth language
Rudenko M. Yu...... 42

Специфіка іменувань закладів розваг в центральних регіонах України
Сидоренко О. М...... 45

Вплив глобалізаційних процесів
 на становлення української ергонімії пострадянської доби
Юрса Л. В., Негер О. Б...... 48

COMPARATIVE AND TYPOLOGICAL LINGUISTICS

Ритуалістична теорія міфу
 у сучасній науці: витoki, розвиток, основні принципи
Вятчаніна С. В., Назаренко Н. Г...... 51

Еволюція категорії числа іменників в процесі розвитку німецької мови
Іваницька Ю. В...... 54

TRANSLATION AND INTERPRETATION STUDIES

- Post-editing machine translation experiments
Hotsuliak I. V...... 59
- Варіативність перекладу медичних термінів у повісті Д. К. Джерома
 «Three Men in a Boat (To Say Nothing of the Dog)»
Гриценко Є. М...... 62
- Реалії в системі безеквівалентної лексики
Кабаченко І. Л...... 66
- Тропи у казці О. Пройслера «Маленька Баба Яга» та їх переклад
Кучма Т. В...... 70
- Способи перекладу реалій у романі Джейн Остін
 «Нортенгерське абатство»
Нікіфорова Т. В...... 73
- Поетичні переклади В. Брюсова (на матеріалі англійської поезії)
Палій К. В., Воробйова О. С., Астахова С. А...... 77
- Проблеми перекладу медичних термінів
Пуш О. М...... 80
- Переклад іншомовних вкраплень у персонажному мовленні підлітків
Цепенюк Т. О., Головацька Ю. Б., Черненко О. О...... 85
- Відтворення політичних та соціокультурних реалій
 у романі М. Левицької «Коротка історія тракторів по-українськи»
Чумак Г. В., Деркач Г. С...... 88

Засоби перекладу неологізмів сучасної англійської мови у сфері інформаційних технологій Шевчук Т. Р., Ясінська О. В.	92
---	----

LANGUAGE AND COMMUNICATION MEDIA

Research agendas in EU's audiovisual content: the impact of human values on what we see and what we hear Kravtsova O. A.	96
Лексичні неологізми періоду пандемії коронавірусу (на матеріалі інтернет-ЗМК) Красавіна В. В.	99
Survival storytelling in anti-trafficking social campaigns Paliichuk E. O.	104
Психолінгвістичні особливості текстів книжкових анотацій Полтавець Ю. С.	106
Релігійні символи в мові церковно-конфесійних ЗМІ України: інваріанти інтерпретації та таксонімізації Сазонова Ю. О.	111
Заголовкотворення як важлива складова журналістського тексту: як позбутися неклікабельних медіаназв Шульська Н. М., Римар Н. Ю.	115

INTERCULTURAL COMMUNICATION

Країнознавчі тексти в мультикультурних групах: специфіка вивчення Назаревич Л. Т., Денисюк Н. Р., Котовська Т. І.	120
Vocatives in English and Ukrainian Sokolets I. I., Khanykina N. V.	124

MODERN TRENDS IN TEACHING METHODS OF FOREIGN LANGUAGES

Застосування технології «обернений клас» у навчанні української мови як іноземної Алексєєнко Т. М., Кушнір І. М.	129
Translation in language teaching and learning Babiuk O. V.	132

Технологія «перевернутого навчання» у форматі дистанційного викладання курсу «Латинська мова та медична термінологія» Бондар Н. В.	135
Застосування STEM-технології в рамках концепції Нової української школи для учнів старших класів Власюк І. В.	138
Innovative methods of teaching foreign languages modern look Koliesnikov R. O.	142
Дистанційне вивчення іноземної мови для розвитку критичного мислення студентів Колосова Г. А.	146
Feedback classification for undergraduate translators' training and assessment Korol T. H.	149
Self-optimazing learning Laptnova Yu. I., Goncharova M. O.	153
Interactive technologies in foreign language lessons as a way of critical thinking formation for students of non-linguistic universities Нукпоретс С. С.	156
Универсальность – ключевое требование современного обучения иностранным языкам Парфимович О. В., Шолохов А. В.	160
Використання ефективних форм і методів он-лайн навчання у викладанні дисципліни «Практичний курс основної іноземної мови» Плахотнюк Н. П.	164
Зміна парадигми у викладанні граматики Самаріна В. В., Шахматова О. В.	167
Необхідність розширення вибору інтегративних елективних курсів у старшій школі Сорочан Л. Ф.	170
Внутрішня мотивація як запорука успішного й ефективного вивчення іноземних мов Швечкова Ю. О.	172
Трилінгвізм у процесі навчання граматики англійської мови Шепітчак В. А.	176

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-039-1-78>

ПЕРЕКЛАД ІНШОМОВНИХ ВКРАПЛЕНЬ У ПЕРСОНАЖНОМУ МОВЛЕННІ ПІДЛІТКІВ

Цепенюк Т. О.

*кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри теорії і практики перекладу
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка*

Головацька Ю. Б.

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри теорії і практики перекладу
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка*

Черненко О. О.

*студентка IV курсу
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

Питання перекладу та відтворення іншомовних вкраплень є досить цікавою та актуальною темою в перекладацькій сфері. На жаль, в перекладознавчій теорії і практиці не існує чіткого алгоритму для роботи з цими лексичними одиницями. Під іншомовними вкрапленнями розуміємо, вслід за М. Ткачівською, «слова і вирази однієї мови, перенесені на полотно іншої, які на письмі зберігають своє графічне оформлення або транскрибовані і слугують для творення привабливості тексту, іронії, комічного ефекту тощо [2, с. 121]». Серед основних способів відтворення у перекладі іншомовних вкраплень авторка називає: 1) трансплантацію лексичної одиниці в мову перекладу; 2) транскрипцію (зміна графічної системи): кирилиця → латиниця; латиниця → кирилиця (з використанням або без використання коментаря); 3) використання іншомовного вкраплення з мови-позичальниці або іншої мови; 4) підбирання нейтральної лексики в засобах цільової мови; 5) підбирання «чогось середнього» між іншомовним вкрапленням і традиційним перекладом (збереження

«ілюзії чужинності») з використанням фонетичних засобів, поодиноких вплітань додаткових голосних чи приголосних [2, с. 121].

Матеріалом нашої наукової розвідки є роман Д. Тартт «Щиголь» і його український переклад, виконаний Віктором Шовкуном. Головними персонажами досліджуваного твору є два хлопці підліткового віку – Тео і Борис. Особливо виразним зі сторони лінгвістичного наповнення є мовлення Бориса, сина емігранта україно-польського походження. Він рішучий і кмітливий, проте не надто освічений. Мовлення Бориса наповнене сленгізмами, жаргонізмами, просторіччям. Він часто пускається помилок, особливо граматичних, а також його мова рясніє обценною лексикою, всуміш із запозиченнями з російської та польської мов. Мовлення Тео частково трансформується в результаті дружби з Борисом. Таким чином, можемо сказати, що використання підлітками іншомовних вкраплень свідчать про їхнє походження і є засобами створення їхнього мовленнєвого портрету. Перекладач Віктор Шовкун для відтворення цих особливостей персонажного мовлення використовує два методи – транскодування, зокрема транскрибування, і трансплантацію. Інколи вдається також до прийому додавання. Розгляньмо на конкретних прикладах використання іншомовних слів героями і способи перекладу українською мовою.

На сторінках досліджуваного нами роману читач помічає, що у мовленні Тео неодноразово з'являються русизми, як наприклад в наступних рядках: «*Govorite li vy po angliyskiy? – Ya nemnogo govoryu po-russki* [3]». У перекладі В. Шовкун відтворив це речення просто російською мовою: «*Говорите ли Вы по-английски? Я немного говорю по-русски*» [1]. Також в одному з діалогів Тео використовує українські слова: «*Nekulturny, – I said a word I'd picked up from him*» [3]. «*Некультурний, – сказав я українською, запозичивши це слово від нього*», – у вихідному тексті бачимо, що перекладач додав українською, для того щоб показати, що саме слово цієї мови було вжито в оригіналі [1]. Очевидно, що на мовлення Тео вплинула розмовна мова Бориса, його часте використання російських, польських та українських слів. Ще одним прикладом може слугувати ситуація, коли Борис розповідав про різдвяні свята в Україні, назвавши їх *praznyku*. Потім ми неодноразово бачимо, що і сам Тео використовує це слово: «*We'll have it tomorrow for Christmas lunch – will it still be praznyku? Is praznyku only on Christmas Eve?*» [3]. – «*Ми з'їмо її завтра за різдвяним обідом – празники ж іще триватимуть? Чи празники – це лише Святвечір?*» [1]. У цьому випадку перекладач транслітерував слово *празники* задля відображення іншомовних вкраплень, які присутні в оригіналі роману.

«ілюзії чужинності») з використанням фонетичних засобів, поодиноких вплітань додаткових голосних чи приголосних [2, с. 121].

Матеріалом нашої наукової розвідки є роман Д. Тартт «Щиголь» і його український переклад, виконаний Віктором Шовкуном. Головними персонажами досліджуваного твору є два хлопці підліткового віку – Тео і Борис. Особливо виразним зі сторони лінгвістичного наповнення є мовлення Бориса, сина емігранта україно-польського походження. Він рішучий і кмітливий, проте не надто освічений. Мовлення Бориса наповнене сленгізмами, жаргонізмами, просторіччям. Він часто пускається помилок, особливо граматичних, а також його мова рясніє обценною лексикою, всуміш із запозиченнями з російської та польської мов. Мовлення Тео частково трансформується в результаті дружби з Борисом. Таким чином, можемо сказати, що використання підлітками іншомовних вкраплень свідчать про їхнє походження і є засобами створення їхнього мовленнєвого портрету. Перекладач Віктор Шовкун для відтворення цих особливостей персонажного мовлення використовує два методи – транскодування, зокрема транскрибування, і трансплантацію. Інколи вдається також до прийому додавання. Розгляньмо на конкретних прикладах використання іншомовних слів героями і способи перекладу українською мовою.

На сторінках досліджуваного нами роману читач помічає, що у мовленні Тео неодноразово з'являються русизми, як наприклад в наступних рядках: «*Govorite li vy po angliyskiy? – Ya nemnogo govoryu po-russki* [3]». У перекладі В. Шовкун відтворив це речення просто російською мовою: «*Говорите ли Вы по-английски? Я немного говорю по-русски*» [1]. Також в одному з діалогів Тео використовує українські слова: «*Nekulturny, – I said a word I'd picked up from him*» [3]. «*Некультурний, – сказав я українською, запозичивши це слово від нього*», – у вихідному тексті бачимо, що перекладач додав *українською*, для того щоб показати, що саме слово цієї мови було вжито в оригіналі [1]. Очевидно, що на мовлення Тео вплинула розмовна мова Бориса, його часте використання російських, польських та українських слів. Ще одним прикладом може слугувати ситуація, коли Борис розповідав про різдвяні свята в Україні, назвавши їх *praznyku*. Потім ми неодноразово бачимо, що і сам Тео використовує це слово: «*We'll have it tomorrow for Christmas lunch – will it still be praznyku? Is praznyku only on Christmas Eve?*» [3]. – «*Ми з'їмо її завтра за різдвяним обідом – празники ж іще триватимуть? Чи празники – це лише Святвечір?*» [1]. У цьому випадку перекладач транслітерував слово *празники* задля відображення іншомовних вкраплень, які присутні в оригіналі роману

Борис часто використовує польські та російські вкраплення в своєму мовленні, подекуди, навіть, співає: «*Byly sobie kotki dwa, a-a-a, kotki dwa*» [3]. У перекладі Шовкун залишив рядки пісні з оригіналу: «*Byly sobie kotki dwa, a-a-a, kotki dwa*» [1] Головний герой також не цурається вставляти російські вирази в англійські речення. Як-от, коли вони дивились телевизор і побачили снігопад в Дубліні, через свою неосвіченість Борис подумав, що це Дубаї: «*Man says is snowing, crazy man, ty videsh?! Snowing in Dubai!*», – на що Тео відповів: «*That's Dublin you ass. Not Dubai.*», – а у відповідь почув: «*Vali otsyuda! Fuck off*» [3]. – «*Невже там падає сніг? – Він потрусив мене за плече. – Той чоловік каже, там іде сніг, божжевільний чоловік, ти відиш? Падає сніг у Дубаї! Це Дублін, йолопе, а не Дубай! Валі отсюда! Від'їбись!*» [1]». І знову спостерігається використання транскрибування іншомовних вкраплень, що дає змогу читачу зрозуміти, що Борис іноземець.

Як бачимо, відтворення іншомовних вкраплень у досліджуваному романі не викликає значних труднощів у перекладача, оскільки ці одиниці здебільшого походять з російської, польської, а подекуди й з української мови. Саме це й визначило вибір перекладачем стратегій відтворення іншомовних слів: транскодування і трансплантацію.

Література:

1. Тартт Д. Щиголь. Харків, 2019. 816 с. ULR: https://chtyvo.org.ua/authors/Donna_Tartt/Schyhol/ (дата звернення 20.10.2020)
2. Ткачівська М. Р. Іншомовні вкраплення та їх відтворення в німецькомовних перекладах. *Одеський лінгвістичний вісник*. 2017. Вип. 9(3). С. 117–123.
3. Tartt D. *The Goldfinch*. London, 2015. 872 p. URL: <https://www.hachettebookgroup.com/titles/donnatartt/the-goldfinch/9780316248679/> (дата звернення 20.10.2020)